

Urmila Chaudhary
en Nathalie Schwaiger

Slavenkind

Het einde van mijn jeugd

Een meisje grootbrengen is hetzelfde als de tuin van de burens begieten.

Nepalees spreekwoord

Maghi

Streng vorst. Het was *Maghi* en de vorst lag krakend op de bruine rijstvelden in de Raptizone, het vruchtbare laagland van Nepal. De dikke, witte nevel verspreidde zich over de laagvlakte, zoals bijna elke ochtend in de winter. Het vocht verzamelde zich op mijn wimpers en kleine druppels liepen in mijn ogen en langs mijn neus. Ik trok mijn sjaal zo stevig mogelijk om me heen, maar toch rilde ik.

De figuren om me heen kon ik maar vaag onderscheiden: vrouwen gehuld in sari's en sjaals, en met grote bundels op hun hoofd, een kudde waterbuffels, mannen op de fiets, koeien, schapen, geiten, een paar motorrijders, die zigzaggend overal tussendoor reden. Door de nevelslierten heen drongen de geluiden slechts gedempt tot me door: het gekraai van de hanen en het geknars van de waterpompen vermengden zich met het gekletter van metalen borden, met hondengeblaf en luide stemmen.

Mijn zus Sarda en ik waren bij het ochtendgloren vertrokken om naar het huis van onze ouders in Manpur te lopen. Want vandaag was het *Maghi*. Daar had ik me al weken op verheugd.

Maghi is het belangrijkste feest van de *Tharu*, ons Nieuwjaar. Op deze dag nemen we een ritueel bad in de rivier en reinigen ons. De hele familie komt bij elkaar: grootouders, ouders, broers en zussen, ooms en tantes. De ouderen zegenen de jongeren, de jongeren eren de ouderen. Er wordt gedanst, gegeten, gezongen en op straat toneelgespeeld. De vrouwen dragen hun traditionele kleren, de kleurrijke Tharu-kleding, en hun zware zilveren sieraden. De rijstwijj stroomt overvloedig en de mensen in het dorp lopen van huis naar huis, bezoeken bureu en vrienden.

Maar ik verheugde me het meest op het feit dat ik mijn ouderlijk huis eindelijk terug zou zien. Ik woonde namelijk al een tijdje bij een van mijn oudere zussen. Mijn ouders hadden vaak niet genoeg te eten voor ons allemaal, want mijn vader en mijn moeder waren *kamaya*, lijfeigenen. Ze werkten op de akkers en in het huis van de *landlord*, de eigenaar van de rijstvelden en de aardappel- en koolzaadakkers in onze omgeving. Vaak nam mijn moeder rijst mee naar huis, die ze dan onder de kinderen verdeelde, maar meestal kwam ze met lege handen terug en was er niets te eten. Dan gingen we hongerig naar bed.

Daarom had ze mij naar mijn zus gestuurd, die met haar man en vier kinderen in een ander dorp woonde, een uur lopen daarvandaan. De man van mijn zus verdiende wat geld, zodat ze mij ook te eten konden geven. Ik zorgde voor mijn nichtjes en neefjes, hoewel ik zelf nog maar zes was. Maar ook al was er bij mijn zus genoeg te eten, toch wilde ik terug, omdat ik mijn moeder en Manpur miste.

Na een tijdje zagen we eindelijk de lemen hut van mijn ouders. Hij was heel klein en het leek wel alsof hij wegdook tussen de andere hutten. Eromheen stond een hek van stokken. Op het strodak woekerden de ranken van een pompoenplant en vlak boven de voordeur hing een dikke gele pompoen. Naast de hut wapperde het wasgoed aan de waslijn.

Het rook er naar de varkens van de buren, die in een stal eraan naast wroetten. Op het plaatsje voor onze hut zag ik mijn moeder, die met een bosje takken de grond veegde.

Ik liep vlug naar haar toe. *'Dai, dai, dai!'* riep ik. In het Tharu betekent dat 'mama'.

Mijn moeder stond voor het huis. Ik boog mijn hoofd, zij legde haar hand op mijn haar en zegende mij. Zo begroeten wij onze ouders en oudere respectabele mensen. Ik was zo gelukkig dat ik haar zag, maar toch viel ik haar niet in de armen. Want bij ons is het niet gebruikelijk dat je elkaar omhelst of kust. Ter gelegenheid van het Maghi-feest droeg mijn moeder de traditionele Tharu-kleding: de wijde kleurrijke wikkelrok met een brede, rode boord, een groen-rood bovenstukje met korte mouwtjes dat de buik vrijlaat, veel groene, gele en rode parelkettingen en de typische, zilveren hoofdsieraden.

Een kind van de Tharu

Wij Tharu wonen vooral in de Terai, de uitgestrekte groene laagvlakte in het zuidwesten van Nepal, een uitloper van de Gangesvlakte, die zich over de Indiase grens tot in Nepal uitstrekt. We hebben een eigen taal, traditionele feesten, eigen natuurgoden en allemaal dezelfde achternaam: Chaudhary. Ik dus ook.

Toen mijn ouders nog jong waren, was deze laagvlakte nog malariagebied. De Tharu waren de enige bevolkingsgroep die hier in de loop der eeuwen resistent tegen was geworden, zodat zij dit vruchtbare land konden bevolken. Daardoor wonen de meeste Tharu tot op de dag van vandaag in Dang en de andere vier districten in de Terai. Al generaties lang bewerken zij het land. Waar vroeger alleen olifantengras woekerde en oerwoud was, verbouwden zij rijst en groenten.

Nadat in de jaren vijftig vele hectares land in opdracht van de regering in cultuur waren gebracht, werd ook de malaria minder en kwamen er talrijke immigranten vanuit de heuvels naar onze laagvlakte. In die tijd werden vele Tharu onderworpen als kamaya, ook mijn grootouders en ouders. De immigranten verdreven de Tharu van de akkers of buiten hen uit als landarbeiders. Velen zijn van hun land verjaagd, soms zelfs met wapengeweld, of werden onderdrukt: 'Geef me je dochter, anders geef ik je geen land,' dreigden de landlords. Dus hadden veel families geen andere keus dan hun dochters weg te sturen, waardoor het aantal *kamalari* dramatisch toenam.

Aan deze afschuwelijke traditie is nog altijd geen einde gekomen, ook al is de lijfeigenschap in 2000 officieel afgeschaft. Veel mensen hebben ook nog steeds geen land. In plaats van de kamaya is de *adhiya* gekomen. Dat betekent dat de boeren het land voor de landlord bewerken en als loon voor hun werk de helft van de oogst krijgen.

De mensen in de dorpen leven tot nu toe heel eenvoudig en verbonden met de aarde. Het water, het oerwoud en de grond vormen hun bestaansgrond, en deze drie dingen zijn voor de Tharu al generaties het belangrijkste. Naast de familie natuurlijk, want binnen de familie deelt men alles met elkaar. Dat heeft zo zijn voor- en nadelen. Natuurlijk weet iemand zich daardoor aan de ene kant altijd gesteund, want de Tharu staan elkaar bij en lossen hun problemen samen op. Aan de andere kant heeft niemand het daardoor financieel erg goed; de families zijn namelijk vaak heel groot. Als een van de familieleden dan iets verdient, verwachten de anderen dat ze daar ook iets van krijgen. Als er bijvoorbeeld een kip wordt geslacht, wordt die vaak over zeventien, vaak twintig en bij heel grote families zelfs over veertig borden verdeeld. Dan blijft er per persoon dus maar heel weinig over.

Het leven in de Terai is nog heel traditioneel, je zou zelfs kunnen zeggen heel onderontwikkeld. De andere kasten in Nepal noemen ons daarom vaak lui of naïef, maar dat is niet terecht.

Wat helaas wel klopt, is dat in Dang meer dan de helft van de mensen – meestal vrouwen – niet kan lezen of schrijven. Ook nu nog gaat een op de drie kinderen niet naar school.

Door hun goedgelovigheid, maar ook door hun gebrek aan opleiding, zijn de Tharu altijd al gemakkelijke slachtoffers geweest. Het slachtoffer van uitbuiting door de landlords of het slachtoffer van geweld en onrecht, zoals tijdens de burgeroorlog tussen de maoïsten en het leger, die Nepal van 1996 tot 2006 in een chaos stortte. Duizenden werden toen gedeporteerd, vermoord of gedwongen voor de maoïsten te vechten. Dorpen werden verwoest, vrouwen en meisjes verkracht en gedwongen te werken. Vrouwen en kinderen, en dan vooral de meisjes, staan altijd onder aan de voedselketen.

Een goede prijs

De mist was inmiddels opgelost. De zon scheen en verwarmde de aarde en mijn huid. Dankzij de zon waren ook de kleuren teruggekeerd. Felgeel schitterden de koolzaadvelden tussen de huizen. Rood, oranje, paars en roze waren de sari's van de vrouwen, die met grote bundels op hun hoofd uit het oerwoud kwamen nadat ze groenvoer voor de dieren hadden gesneden. Felblauw was de knikker die ik een paar weken eerder van een van de oudere jongens uit de buurt had gewonnen. Dat was mijn grote schat.

Ik speelde met een paar kinderen voor de hut van mijn ouders. Een paar weken eerder was ik zes jaar geworden, maar ik leek wel vier: ik was mager en droeg een korte broek en een dun, oud

hemdje. Opeens zag ik drie mannen die op de weg naar onze hut liepen. Ik had nog nooit mannen in zulke kleren gezien. Ze droegen een zwarte zonnebril en zelfs een stropdas. De stof van hun pak glansde zo dat ik mezelf er bijna in kon zien. En ook in hun zonnebrillen zag ik mezelf: een klein mager meisje in een lichtblauw hemdje met een ernstig gezichtje.

De mannen vroegen mijn moeder of ik haar dochter was en toen ze knikte, kwamen ze naar mij toe. ‘*Namaste, bahini* – dag, klein meisje. Ga je naar school?’ vroeg de oudste man.

Ik had graag de stof van zijn broekspijp willen aanraken, maar dat durfde ik niet. ‘Ja,’ loog ik, want ik wist wat deze vraag betekende. Maghi is niet alleen een feest, maar traditioneel ook de dag waarop de kamalarihandel plaatsvindt. Mijn grootmoeder, mijn moeder, mijn tantes en mijn zussen waren vroeger allemaal kamalari geweest. ‘Kamalari’ betekent letterlijk ‘hardwerkende vrouw’. Vele duizenden Tharu-meisjes worden elk jaar als dienstmeisje verkocht aan vreemde families, landlords of hoteleigenaren. Dat is onze traditie.

Mijn zus Sarda had me verteld hoe hard ze had moeten werken in het hotel in de stad. ‘Tot ’s avonds laat moest ik koken, schoonmaken en afwassen. Ik sliep op de vloer van de keuken, kreeg de restjes van de borden van de gasten te eten en werd vaak geslagen,’ had ze me verteld. Ik vermoedde dat mij, als ik zou toegeven dat ik helemaal niet naar school ging, hetzelfde lot beschoren zou zijn en dat die vreemde mannen me zouden meenemen.

‘Maar hoe is het met je tante? Ze schijnt ziek te zijn,’ zei de man nu.

Bisrami, de vrouw van mijn oudste broer Amar, had al weken last van buikkrampen en overgeven. Ze lag met gesloten ogen op een matje van bast naast het huis. ‘Als je meekomt, kan je broer medicijnen voor haar kopen,’ zei de man.

Iedereen keek naar me, mijn broer, mijn moeder en die vreemde mannen in pak. Ik keek naar de sandalen aan mijn voeten. Ze waren gemaakt van de harde doppen van peulen die je in het oerwoud vindt. Ik had ze met een touw aan mijn voeten gebonden. Mijn blik dwaalde van mijn voeten naar de zwart ge-
poetste leren schoenen van de mannen. Ik vroeg me af of het wel prettig was je voeten in zulke dichte schoenen te dwingen.

‘Ik heb nog niet eens echte teenslippers,’ zei ik, ‘en vandaag is het Maghi, een feestdag die we zouden vieren.’ Toen haalde de jongere man een bundel bankbiljetten uit zijn broekzak en hield me een biljet van vijftig roepie* voor. Veel te veel voor teenslippers, want die kostten toen maar vijfendertig roepie.

Ik schudde mijn hoofd. ‘Nee, ik wil dat geld niet.’ Want ik wist heel goed dat de vreemde mannen probeerden me zo voor zich te winnen. ‘Mijn broer moet slippers voor me kopen,’ zei ik.

Toen gaf hij het bankbiljet aan Amar.

Mijn broer speelde even met het bankbiljet en zei toen: ‘Sir, als u me vierduizend roepie geeft, dan gaat zij met u mee.’ Hij keek mij niet aan.

Ik schrok. Mijn vader was een paar maanden geleden ziek geworden en mijn broer had vierduizend roepie moeten lenen voor de dokter en de medicijnen. Sinds die tijd kwam de landlord bijna elke dag langs om het geld terug te eisen. Vaak dreigde hij: ‘Geef mij het geld, anders gooi ik jullie van mijn land.’ Amar zei tegen mij: ‘Met die vierduizend kunnen we onze schuld aan de landlord terugbetalen. Je moet er alleen een beetje voor werken en dan kun je in Kathmandu naar school gaan.’

Ik keek mijn moeder aan, maar zij zei alleen: ‘Ik kan dat niet beslissen, je moet doen wat je broer zegt.’

* Ongeveer vijftig eurocent. Eén roepie is omgerekend ongeveer één cent.

Al sinds ik kan denken, ben ik doodsbang voor water. Ik heb in de regentijd een keer gezien dat een man door de rivier werd meegesleurd. Een boer die in het oerwoud hout had gehaald. Hij verloor zijn evenwicht en werd meegesleurd door de stroming. Heel even kon hij zich nog aan de takken vasthouden en vocht hij tegen de bruine watermassa, die hem met een enorme snelheid meesleurde. Op een bepaald moment kwam zijn hoofd niet meer boven en de bos hout dreef alleen stroomafwaarts. Later hoorde ik de mensen in het dorp vertellen dat hij een paar kilometer verderop was gevonden. Dood.

Sinds die tijd word ik doodsbang zodra het water tot aan mijn enkels komt. ‘Maar dan moet ik de rivier oversteken,’ zei ik geschrokken tegen Amar. ‘Ik kan niet meegaan,’ huilde ik, trillend van angst.

Mijn moeder kwam voor me op: ‘Ja, Amar, je weet toch hoe bang ze is voor water. Je moet ervoor waken dat ze haar niet naar de overkant van de rivier sturen.’

Kwaad zei Amar: ‘Je verwent haar, zo wil ze helemáál niet uit werken gaan. Alleen maar thuisblijven en niets doen. Als dat zo is, dan moet je zelf maar zien wie je helpt, dan doe ik niets meer, dan geef ik je geen geld meer en dan moet je het zelf maar zien te redden met alle werk en alle schulden.’ En tegen mij zei hij: ‘Urmila, als je nu gaat, help je ons allemaal. Het is goed als alle familieleden werken en ook jij je aandeel levert.’

Toen de mannen vertrokken waren, verdween Amar ook. Een uur later kwam hij terug met een paar kleine, zwartrubberen teenslippers. Ze waren splinternieuw en alleen voor mij! Ze roken verrukkelijk naar plastic, en de zolen waren zo zacht dat het was alsof ik op schaapsvellen liep. Ze waren me nog een beetje te groot en ik moest eerst oefenen om erop te kunnen lopen. Als ik huppelde of rende, raakte ik ze steeds kwijt. Maar ik was dolblij en knapte bijna van trots. Na een tijdje ontdekte ik

hoe ik ze met mijn tenen en de bal van mijn voet moest vastklemmen zodat ze niet steeds van mijn voeten gleden.

De rest van de avond was ik met mijn nieuwe slippers aan het dansen en het springen, en ik liet ze aan iedereen in het dorp zien. Alleen tijdens het eten trok ik ze even uit. Ter ere van deze dag was er zoete maïs, waar ik dol op ben. Maar ik had niet veel trek. Ik was veel te opgewonden.

We gingen heel laat naar bed en ik ging tussen mijn moeder en mijn broers en zussen op de stromat in de hut liggen. De anderen sliepen al snel in, uitgeput van het dansen, het feesten, het ongewoon uitgebreide feestmaal en de rijstwijn, die tijdens de Maghi altijd rijkelijk vloeit. Ik hoorde hun ademhaling, het geritsel van de varkens in de schuur naast onze hut en het luide gesnurk van mijn vader. Boven mijn hoofd zag ik twee ratten over de houten plafondbalken rennen.

Die nacht lag ik nog lang wakker. De gedachten tolden door mijn hoofd. Moest ik wel of niet gaan? Hoe zou het zijn om in Kathmandu in een onbekend huis te wonen? Ik dacht aan mijn moeder, mijn broer, de schulden, mijn vader, en aan Bisrami, mijn zieke *bauzu*, mijn schoonzus, die altijd zo lief voor me was geweest...

Manpur

Tot die Maghi-dag in 1996 had ik mijn jeugd blootsvoets tussen de geiten, eenden, kippen, koeien, varkens en honden in mijn eigen dorp doorgebracht of bij mijn zus. Ik ben geboren in Manpur in het Deukhury Tal/Dang-district. Volgens de Nepalese jaartelling op 8-8-2046 en volgens de westerse jaartelling op 23 november 1989.

Ik heb zes zussen en broers: mijn beide oudere zussen Sarda

en Mithila, mijn grote broers Amar, Govind en Hari en een jongere broer Guru. Mijn ouders, Phul Pat Chaudhary en Khal She Deve Chaudhary, zijn kamaya en werken op het land en de boerderij van een grootgrondbezitter, net als honderdduizenden andere landlozen in Nepal.

Zoals alle kinderen van kamaya moest ik thuis en op het land meehelpen. Ik ging met mijn grootvader mee als hij de koeien naar het oerwoud bracht om te grazen. Ik hielp mijn moeder als ze het huis van de landlord ging schoonmaken. Thuis paste ik op mijn nichtjes en neefjes, veegde het erf, zeefde de rijst, haalde water, verzamelde aardappelen, hout en koeienmest als brandstof.

Als ik een keertje niets te doen had, speelde ik met de andere kinderen krijgertje, hinkelen, knikkeren of *kunji*, een behendigheidsspel met een zelfgemaakt balletje van brede elastiekjes dat je met je voet zo lang mogelijk in de lucht moet houden. Maar het leukste vond ik touwtjespringen, waar ik heel goed in was.

Vaak mochten mijn broertje Guru en ik naar de avondschool. Daar heb ik het Nepalese alfabet en de cijfers geleerd. De echte school, overdag, heb ik nooit bezocht. In die tijd dacht ik nog dat Tharu-kinderen niet tegelijk met de andere kinderen naar school mochten gaan en alleen 's avonds het schoolgebouw binnen mochten.

Mijn oudere broers en zussen, mijn vader en mijn moeder zijn nooit naar school geweest. Daar waren mijn ouders en grootouders te arm voor. Vaak was er niet eens geld voor de echt noodzakelijke dingen. We woonden met zijn elven in een kleine lemen hut: mijn ouders, mijn broers met hun vrouw en kinderen, en ik. Daarom stuurde mijn moeder me zo vaak mogelijk naar mijn zus Sarda. Mijn beide zussen waren al jong getrouwd en woonden nu bij de familie van hun man, zoals bij ons gebruikelijk is.